

10 anys d'atenció a la dona amb problemes de drogodependència

Tarragona compta amb l'única comunitat terapèutica per a dones de tot Catalunya impulsada pel Centre Català de Solidaritat (CECAS)

Éra l'any 1991 quan el Centre Català de Solidaritat (CECAS), fundació dedicada a l'atenció de persones amb drogodependència, especialment aquelles que es troben en situació d'exclusió social, va començar a tenir presència a la ciutat de Tarragona. En els primers anys es va establir al carrer Cardenal Cervantes per després traslladar-se a la ubicació actual, a l'edifici de l'antic convent dels Pares Carmelites de Tarragona, al carrer August. El CECAS va ser promogut per les Càritas de Catalunya amb el suport de la Conferència Episcopal Tarraconense.

«En un primer moment, el servei que oferia el CECAS era mixt, fins l'any 2005, ara fa deu anys, quan després de diversos processos de reflexió interna partint de la realitat social del moment, es va creure oportú atendre de manera separada homes i dones que acudien per a demanar tractament», explica Pilar Malla, vicepresidenta del CECAS. Fins l'any 2005 les dones ateses eren minoria i ho feien en espais molt masculinitzats, la qual cosa privava poder-les atendre d'una manera personalitzada, atenent les problemàtiques pròpies de l'addicció femenina relacionades amb la maternitat, la dependència relacional, maltractaments o abusos, entre d'altres.

És per això que l'any 2005 a Tarragona es crea una comunitat terapèutica, única a Catalunya, per a atendre, acompanyar i tractar educativament i terapèuticament dones amb problemes d'addicció. Claustre Ventura és psicòloga i directora

del Centre de Tarragona, que compta amb vint places residencials concertades amb la Generalitat de Catalunya. «L'equip està format per cinc professionals, tres persones de l'equip de nit, els vetlladors, catorze voluntaris i un metge que hi va uns dies al mes», explica. La mitjana del tractament que reben les usuàries és d'un any, un temps dedicat a viure en grup, fent les tasques pròpies de qualsevol llar, com la cuina o la neteja, o bé fent manualitats o activitats culturals. «Aquestes activitats desvetllen en la seva persona interessos que després els poden ser d'utilitat a l'hora de cercar una feina, per exemple». En aquests deu anys de servei s'han atès més de 350 usuàries i les seves famílies.

«El treball amb les famílies és important en el transcurs del tractament» —explica Ventura. «Si l'entorn familiar presenta certa estabilitat des d'un primer moment poden convida el cap de setmana

a casa seva.» Les dones que actualment es beneficien d'aquesta teràpia oscil·len entre els 25 i els 55 anys, i són persones que es troben en risc d'exclusió social. Segons explica Cèlia Palacín, gerent del CECAS, els recursos econòmics de què disposen són escassos, i això en molts casos no els permet cobrir les despeses mínimes del tractament. En aquests casos determinats la Fundació assumeix les despeses.

En aquests deu anys de servei s'han atès més de 350 usuàries i les seves famílies

El model terapèutic consisteix en una primera etapa d'uns dos o tres mesos d'adaptació ajudant la dona a abstenir-se del consum de drogues i facilitant-li la integració al Centre. Un cop

superada aquesta fase hi ha l'etapa de seguiment, que té una durada de deu mesos aproximadament. L'objectiu d'aquesta etapa és ajudar les residents a ser autònomes, i per aconseguir-ho es treballen tècniques cognitivoconductuals, emocionals i d'autoconeixement. És en aquesta etapa on es contempla la fase de reinserció, que possibilita la reincorporació progressiva de la persona en el seu entorn social.

Jornada acadèmica

Amb motiu del desè aniversari de la comunitat terapèutica de Tarragona, el CECAS, conjuntament amb la Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili, va organitzar, el dia 4 de novembre, una Jornada acadèmica i formativa titulada «L'addicció de la dona: claus per al seu abordatge».

L'acte inaugural va comptar amb la presència del cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona i president de la Fundació CECAS; el rector de la URV, Dr. Josep Anton Ferré; la tinent d'alcalde de Serveis a la persona de l'Ajuntament de Tarragona, Sra. Ana Santos; la directora dels Serveis Territorials a Tarragona del Departament de Benestar Social i Família, Sra. Anna Vendrell, i la Sra. Pilar Malla, vicepresidenta de la Fundació Centre Català de Solidaritat.

El cardenal Lluís Martínez Sistach va donar les gràcies a tots els qui van fer possible la Jornada, així com també al servei preuat que fan cada dia l'equip de professionals i voluntaris des del CECAS. «Si només s'hagués ajudat una dona a sortir de la drogodependència ja s'hauria assolit l'objectiu. Això no obstant, els resultats han estat molt superiors», ha explicat.

La Jornada va comptar amb diverses ponències sobre la droga i els seus contextos, sobre l'addicció a les drogues des d'una perspectiva de gènere, s'ha exposat l'experiència de la comunitat terapèutica per a dones existent des de fa una dècada a Tarragona, i una taula d'experiències ha completat el programa de la Jornada.

La doctora Marta Torrens, professora titular de Psiquiatria de la Universitat Autònoma de Barcelona i investigadora de l'Hospital del Mar, va argumentar la importància de rebre el tractament de manera diferenciada els homes i les dones. En la seva intervenció va exposar que les dones que entren en tractament per addicció presenten un perfil clínic més greu tant a nivell mèdic, conductual, psicològic i social. «Les dones són més vulnerables. Quan un home drogodependent accedeix al tractament sempre ho fa amb el suport d'una dona, ja sigui la seva mare o la seva germana; però quan es tracta d'una dona sovint no hi ha ningú al seu darrere», va explicar. També els trastorns mentals

més freqüents com ara la depressió, l'ansietat o el trastorn per estrès posttraumàtic són diferents. Segons va apuntar la Dra. Torrens, les experiències de maltractament agreugen les conseqüències de l'addicció.

La clausura de la Jornada va anar a càrrec del Sr. Archebisbe, Mons. Jaume Pujol, el qual va agrair la tasca diària de l'equip professional i de voluntariat de la Fundació, sobretot de la comunitat terapèutica per a dones a Tarragona, i els va encoratjar a continuar treballant i donant suport a les persones amb problemes d'addicció. «Un agraïment especial, també, a la comunitat dels pares Carmelites Descalços per la cessió de les dependències que han fet possible la ubicació de la comunitat a Tarragona en un espai ampli i urbà que, amb la nova cessió, permetrà millorar i ampliar els serveis», va destacar. «No voldria deixar de recordar» —va dir—, «que el CECAS és un compromís dels bisbes de Catalunya, i que la resolució 96 del Concili Provincial Tarraconense de l'any 1995 demanava que amb el voluntariat i amb mitjans econòmics es donés suport a aquest Centre com a institució comuna de l'episcopat català i de totes les Càritas Diocesanes dels bisbats amb seu a Catalunya.»

Principis bàsics del programa de tractament

El CECAS està inspirat en el *Progetto Uomo* italià i comparteix els principis eticofilosòfics i antropològics: la dignitat de la persona com a ésser únic, responsable i lliure, el reconeixement de la igualtat i la solidaritat com a valors preferents i del voluntariat com una actitud concreta de servei al proïsme. Sovint la drogodependència no és la causa del problema, des del CECAS es considera l'addicció com un problema en el qual conflueixen múltiples causes, ja siguin individuals, familiars com socials. Des d'aquí es treballa a partir de la realitat, potencialitat i capacitat de la usuària per tal que ella mateixa sigui el centre del canvi que li permeti millorar la qualitat de vida, autonomia i benestar.

El CECAS forma part de la Coordinadora de Comunitats Terapèutiques, pisos de reinserció i Centre de dia per a drogodependents de Catalunya, de la Federació Catalana de Drogodependències, de la Coordinadora del Centre d'Atenció i seguiment de les drogodependències (CAS) i de la Confederación de Entidades para la Atención a las adicciones.

